

Tas Patweefchu lauschu draugs.

1834. 5. Awril.

14ta lappa.

M a h z i b a,

fà semmite mihla jastrahda un jakohpj, lai winnas augli wairotohs,
un semneeku dsihwofchana labbumâ eetu.

(Beidsama puffed).

III. Zits fchohs padohmus lassoh, warr buht, sahks bihtees, fa maises pee-
truhks, tad diwi dalkas tihruma ween ar rudseem buhs apsehtas. Tas pirmak wiffa
papawe effoh, apsehta ar rudseem un nekad rudsu ne-atlizzees! Mehs wehl uf beidsa-
nu gallu issfaldrosim, fa par tahdu truhkumu gan naw ko bihtees. — Bet ja kam
ittin labba un eesuhdota semme, tas lai luhfo, wiffu weenu tihrumu no dewineem, jeb
treschu dalku papawes ar waffaras rudseem apseht. Zikkai lai nemm wehrâ, fa naw
wis tee waffaras rudsi, kas jau zittam semneekam lihds schim irr bijusch, un ko zittâ
weetâ par addineem sauz. Bet fehla ihpaschi no tahdeem muischneekem japirk,
kas winnu no Wahzsemmes dabbujusch. Winna smaggaka, ne fà seemas rudsi. Tad
tâ darri:

1. Kur pehrn rudsi bijusch, to tihrumu nodalli trijds gabbalds:
pirmâ eesehji meeschus, fur fuhdôs rudsi bij;
ohtrâ ausas, fur bes fuhdu rudsi bijusch;
treschu fataisi kartupekeem, dsikli isardams un stipri fuhdodams, arri sirnas
un grikkus tai paschâ warri feht.
2. Kur pehrn waffarais bij, tur tew buhs:
weena papawe fuhdojama;
ohtra bes fuhdu;
treschâ ahbolina waijadsetu plaujama, ja winsch jau pehrn pawaffaru buhtu
fehks. — Kad nu winna naw; tad lai tas tihrums stahw diwi gaddi meerâ.
3. Kur pehrn papawe bij, ussehj pawaffarâ:
weenâ dalkâ ahbolinu, fuhdoteem rudseem; tai gabbalâ, fur waffaras rudsi
buhtu jasehj;
ohtrâ dalkâ irr rudsi;
treschâ arridsan rudsi.

Kad nu ruddeni buhfi noplahwis meeschus, tad usarr semmi; zil spehdams fuhdo rud-
deni, paleeku pawaffarâ un eestahdi

2trâ gaddâ kartupekus, lihds puffed; ohtrâ puffed fehj sirnas, arri grikkus;

3schâ gaddâ waffaras rudsi jasehj ittin agri pawaffarâ; ahbolinsch ja ussehj, tad rudsi apsehti;
 4câ gaddâ ahbolinsch buhs plaujams;
 5câ gaddâ papawe;
 6câ gaddâ rudsi bes fuhdu;
 7câ gaddâ ausas;
 8câ gaddâ papawe fuhdojama;
 9câ gaddâ rudsi fuhdôs. — Schi tahpele skaidraki rahda:

	Kur pehrn rudsi bij.			Kur pehrn waffarais bij.			Kur pehrn papawe bij.		
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1835	meeschi.	ausas.	kartup., sirni un grikki.	papawe fuhdoja- ma.	papawe bes fuhdu.	ahbo- linsch.	waffaras, rudsi, ahbolinsch ja ussehj.	rudsi fuhdôs.	rudsi bes fuhdu.
1836	kartupeti, sirni un grikki.	papawe fuhdoja- ma.	waffaras rudsi ar ahbolinu.	rudsi fuhdôs.	rudsi.	papawe bes fuhdu.	ahbolinsch plaujams.	meeschi.	ausas.
1837	waffaras rudsi; ahbolinsch ja ussehj.	rudsi fuhdôs.	ahbolinsch plaujams.	meeschi.	ausas.	rudsi.	papawe bes fuhdu.	kartup., sirni un grikki.	papawe fuhdoja- ma.
1838	ahbolinsch plaujams.	meeschi.	papawe bes fuhdu.	kartup., sirni un grikki.	papawe fuhdoja- ma.	ausas.	rudsi.	waffaras rudsi ar ahbolinu.	rudsi.
1839	papawe bes fuhdu.	kartup., sirni un grikki.	rudsi.	waffaras rudsi ar ahbolinu.	rudsi.	papawe fuhdoja- ma.	ausas.	ahbolinsch plaujams.	meeschi.
1840	rudsi.	waffaras rudsi; ah- bolinsch.	ausas.	ahbolinsch plaujams.	meeschi.	rudsi.	papawe fuhdoja- ma.	papawe bes fuhdu.	kartup., sirni un grikki.
1841	ausas.	ahbolinsch plaujams.	papawe fuhdoja- ma.	papawe bes fuhdu.	kartup., sirni un grikki.	meeschi.	rudsi.	rudsi.	waffaras rudsi ar ahbolinu.
1842	papawe fuhdojama.	papawe bes fuhdu.	rudsi.	rudsi.	waffaras rudsi ar ahbolinu.	kartup., sirni un grikki.	meeschi.	ausas.	ahbolinsch plaujams.
1843	rudsi fuh- dôs.	rudsi bes fuhdu.	meeschi.	ausas.	ahbolinsch plaujams.	waffaras rudsi ar ahbolinu.	kartup., sirni un grikki.	papawe fuhdoja- ma.	papawe bes fuhdu.

Ja tew wehl leeks kahds semmes gabbals, turumâ pee mahjas, no ka desmitu tihrumu taifih; tad tai pehz meescheem warri seht wihkus ar sirneem un ausahm mistrâ; jeb arri waffaras rudsus ar ausahm mistrâ, fo seenâ plaut, un lohpeem bar-roht fallu. — Arri linnus warri seht kahdâ stuhri, schai paschâ desmitâ tihrumâ.

Bet lai nu gan, warr buht, dascham buhtu patizzis, moi weenu moi ohtru no scheem padohmeem peenemt; tomehr wehl zittas leetas lohsti wehrâ neummamas, fo

nu wehl beidsamâ fahrtâ gribbam istahstih. Jo, kas ar nebehdneeka prahtu eefahks scho, to padohmu un mahzibu fajaukt, un strahdaht, kâ kurreu reisi pascham patikfees, tas wairaf fshahdes ween padarrihs few un saween laukeem.

Iwâ fahrtâ nemmeet wehrâ, mihti faimineeki, ka no teem tschetreem padohmeem, ko nu schâs lappâs effat lassijuschji, zits ar zittu naw jafajauz. Bet pateesi un apdohmigi tã jadarra, kâ kurreu reisi mahzihes. — Rad irr pawehlehts pir mejâ padohmâ, ahbolinu ruddent isart, tad ja-isarr. Rad irr fazzihes ohtrâ padohmâ, ka ahbolinsch treschâ gaddâ lihds Jahneem jafarga, un tad semmê ja-ee-arr, tad newaijaga wis noptaut un noganniht; zittadi semmei fuhdu peetruhks. Rahda labbiba kâtrâ gaddâ pawehleta seht, ta jafeshj; ja pahrmihfi, tad noschkeebfees.

Zitrâ fahrtâ. Zitti mihto tihrumôs linnus seht; wis wairaf papawê. Za irr flakta leetâ. Linni jafeshj plehsfumôs. Ko tas lihds, weenu reisi labbu naudu eedsiht no kahda semmes gabbala; un paschu semmi nokehstih us dauds preekschas gaddeem?

Ishâ fahrtâ. Rad ahbolina gribb labbi beesi no-argohht, tad tahdâ pussê, fur gipscha afminu tuwumâ warr dabbuht, jaluhko, winnus ar seemas zellu peewest. Tad jadedesina un smalki jamalk, kâ milti. Pawassarâ, kad jau ahbolinsch sahlf semmi plehpin, no rihta agri, kad leela rassa, woi arri pehz leetus lihshanas, kad rahms laiks irr, ja-usseshj 5 pohdi us puhruweetas. Prett wehju naw jafeshj; jo kad wehjsch winnus atpakkaf dsenn, tad darra drehbehm fshadi. Allaschu pabrikê, ne tablu no Rihges, warroht dabbuht pirkt gattawi samaltu par 120 kap. kupura naudas puhrà. Rad gipschu afminus newarr dabbuht, tad ruddent, kad semme zeeti safallust, bet sneegs wehl naw snidss, garrus fuhdus warr uswest ahbolinam, un tuhlin isahrdiht, zif plahnî ween warr. Pawassarâ, kad jau us semmes warr eet wirsû, ar grabbekteem janokassa un jadsenn laidart atpakkaf. Tad isaug ahbolinsch ittin beefs; un fuhdu dauds wis netruhks.

Atâ fahrtâ. Ahbolinsch un wihti wassaras laikâ lohpeem japtauj, zif kurrai deenai waijaga; ne wis us ilga laika. Pakrehst jaglabba, un naw wis dauds jabarro. Rad dohs lohpan tik dauds, kâ wihsch gribb, tad peepuschshahs un drihs warr nosprahgt. Lohpi us ahbolinu nemas naw jalaisch. Rad kahds lohps pasleppen no ganneem aistehks us ahbolinu, un tur pahru stundu pee-ehdih, tad turpat warr no-beigtees.

Stâ fahrtâ. Rad ahbolinu gribb seenâ kalteht, tad weenâ deenâ janoptauj; ja laiks faufs, tad ohtrâ deenâ ja-apgreesch, un tuhdalih pehz apgreeschanas, lai arri newa faufs, ja tikfai samihitis, janemm kohpâ un jaleek gubbâs, lai tur stahw, woi weenu deenu, woi diwi. No schahm gubbahm jaleek tahdâs gubbâs, kâ wassarais leekams, fur wehjsch eet zauri. Rad tur irr stahwejis pahru neddelu, tad warr woi schuhni likt, woi leelâ kaudsê, ar zittu seenu kohpâ, lai leetus ne-eet eefschâ.

Giâ fahrtâ. Kas pats ahbolina sehflu no sawa tihruma gribb dabbuht, (pivkohht winna dahrga; maksfa 2 fudraba rubl. pohds); lai atstahj plahnaku weetu ahbolina tihrumâ, lai nobreest, lihds tam laikam, kamehr sehfla paleek ittin dseltena. Tad tuhlin waijaga noptaut; zittadi isbirst, un mas winnas warr dabbuht. Gubbâ jaleek, ka eefsch gubbâs zauri warr kalst. Cefsch rihjas jawedd ihsti fausâ laikâ, un paschâ kaltejamâ rihjâ jakull.

Juhs nu, warr buht, scho mahzibu lassidami, galwas krattiseet, fazzidami: "kas to dohs, ka semnees to warr isdarricht? Zik tabdeem darbeem spehka waijaga!" — Bet, woi tad negribbat apdohmaht, zik nu jums deenu suhd, sirgu un kahju deenu, ar sahlu pluhfchanu, pa meschu staigadameem, ar sehka mellefchanu un ar feena pirfchanu? Zik jums deenu atlikfees, fo semmes darbu strahdaht, kad sahle un fehks un feens buhs paschds tihrumds dabbujams! Mehds gan nefakkam, ka darba truhks teem, kas pehz jauna padohma luhfohs semmi strahdaht. Bet ja ween muddigs prahts, un schiglas rohkas un weiflas tahjas zilwekam, tad arri Deews no augfchenes par palihgu nahks, gruhtu mu weeglinadams, un darbu swehtidams. Lai gan pee wihku un abholina fanemfchanas deesgan leela behda un puhleschana; tomehr jadohma, zik dauds wairaf deenu gaist, fweschas plawas us puffedem plaujoht, jeb arri feenu tahluma mellejoht. — Lai gan darba deesgan pee kartupeku isnemfchanas; tomehr irr sinnams, ka tai laika, kad kartupeki isnemami, jau zitti waffaras darbi masuma eet; un kad isnemti, tad semme jau gattas wa zitta gadda meescheem. — Lai gan dasch bihstahs par pulku arfchanas, kad sirnaja, grikkaja un abholinsch ruddeni ja-isarr. Woi tad sirgi nefpehz labbat ruddeni, ne ka wahji pawaffaras lohpihi? Un ezzeffchanas ruddeni nekahdas newaijaga; bet kad pawaffara ar egteem eesi wirsa, atraddisi semmi tik mihtsu, truhdejuschu, ka ittin weegli no-ezzeffi. —

Par to arri nebihsteetes, ka maifes pestruhks, kad trescha dalka papawes ar rudseem wairas nebuhs apsehjama. Pirmâ un ohtra gadda, warr buht, padrusku masaf rudsu zenahks; kamehr tihrumi zur barribas pilnibu, un lohpu wairumu un suhdu baggatiba, tik tahlu buhs eefuhdoti, ka no diwi dalkahm semmes un fehklas tee paschi rudsi isaugt, kas pirmat no wiffas mahjeja isaugt. — Bet woi tad negribbat apdohmaht, ka jau paschds pirmos gaddos pulku kartupeku un sirnu, un wihku, un grikku dabbuseet no laue teem, daudsfahrt wairaf, ne ka rudsu truhks? Un woi tad ar sirneem un grikkeem un kartupeleem newarr usturreht zilwekus un lohpihus, tapat ka ar rudseem? Woi newarr samalt wihkus un lohpeem mest-preeffcha par-seenu? Woi wihkus, zik atleekahs, kad fehkla noschirta, newarr par labbu naudu pahrdohht, kad winni stahw ihdfiga zehna ar rudseem? Woi grikkus newarr laist putramos un pahrdohht?

Tapehz, mihtli katweefchi; kad juhs nu redsat, ka juhfu dshwofchana flittuma un pohsta eet, zur masu eenahfchanu un leelahm dohfanahm, tad peenemmeet sel labpahrtigi tahdu padohmu, kas warr palihdseht us labbaku dshwofchenu un zauritfchanu. Atmetteet to wahrdu, fo no flinka muttes dauds ware dsirdeht: "pa wezzam lai paleet! ka tehwu tehwi strahdajuschi, ta mehds arri!" — Wiffa pasaule peenemmahs gudriba un atshfchanâ; un mihto wiffu labbu pamahzifchanu par garrigahm leetahm un par laizigas dshwofchanas labklahfchanu. Kapehz tad juhs ween gribbat palikt wezza tumfiba un nestinaschana; un allasch gruhtiba dshwoht, kad mehds jums rahdam zeku us labbaku dshwofchenu un pahrtfchanu? — Deewa raksti mahja: "nenizzini to gudru stahstus; melle padohmu pee gudreem laudim un ar saprahtigeem farunnasees!" — Tee padohmi, kas jums te dohti, jau irr atrasti labbi. Lai nu Deews jums palihds, arri par labbeem winnus fanemt un ar apdohmu strahdaht, eeffch wiffas deewabihfchanas un tizzibas us ta Wiffuwarrena palihgu. Tad winsch swehtihds juhfu darbofchanu un juhfu sweedrus; un apfwehtihds juhfu mahjas un juhfu dshwofchenu ar sawahm bagatahm schehlasibas dahwanahm.

— 11 —

Lihd 2. Awril pee Nihges irr atnahfuschi 50 fuggi un aibbraufuschi 2.
 „ 21. Merz pee Keepajas irr „ 19 „ „ „ 8.

Brihw drikketh. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas puffed:

Dr. C. E. Napiersky.